

NOTAT

Fra: Norges Skogeierforbund

Til: Kommunal- og forvaltningskomiteen

Oslo, 07.05.2019

Tema: Nytt regjeringskvartal - Meld. St 21 (2018-2019)

Norges Skogeierforbund er glad for at en enstemmig kommunal- og forvaltningskomité i Innst. 274 S (2017-2018) har bedt regjeringen sørge for at «det legges særskilt vekt på klima- og miljøfotavtrykket til materialene som benyttes i byggingen av regjeringskvartalet» og bedt regjeringen legge opp til at «regjeringskvartalet skal stå som et eksempel på god norsk byggeskikk og arkitektur, og at tre skal være et viktig element i det nye regjeringskvartalet». Videre ba komiteen regjeringen om å konkretisere hva som ligger i et «vesentlig lavere klimagassutslipp enn i et referanseprosjekt med samme sikkerhetsnivå», samt å fremme forslag til tallfesting av mål for klimagassreduksjon for prosjektet».

Innstillingen understreket også at det er bred politisk enighet om at offentlige anskaffelser bør bidra til utvikling av norsk leverandørindustri og fremme mer klimavennlige løsninger. Et signalprosjekt som regjeringskvartalet gir en særlig mulighet til å bidra til å drive utviklingen raskere fremover i ønsket retning.

Stortingets innstilling må følges opp

Skogeierforbundet viser til at Meld St. 21 (2018-2019) og kan ikke se at Stortingets ambisjoner og føringer om bruk av tre er fulgt opp i særlig grad. Bruk av tre er avvist i påbygget på Høyblokken, i bærende konstruksjoner og fasader. Når det gjelder A-blokken, er konklusjonen at det fortsatt er «uavklart i hvilket omfang bruken av tre er mulig». Det er positivt at det foreslås at tre i stor grad skal benyttes i broene mellom bygningene og samhandlingsstrøket, men alt i alt framstår meldingen som passiv i forhold til bruk av tre og dermed reduserte klimaavtrykk.

I meldingens kap 6.1 står følgende: «For enkelte mindre bygningsdeler og materialtyper som ikke er gjenstand for sikkerhetskrav, kan det være mulig å utvikle og implementere innovative løsninger som er ledende eksempler på miljøpåvirkning i et livsløpsperspektiv». Dette kan stå som en oppsummering på meldingens manglende ambisjoner. I meldingen begrenses i realiteten rommet for innovasjon og valg av klimasmarte løsninger betraktelig. Dette skaper et inntrykk av at det ikke er nødvendig eller mulig å utvikle slike løsninger i prosjektet som helhet.

Vi har stor forståelse for at sikkerhetskravene i regjeringskvartalet er strenge. Vår dialog med treindustrien tilsier imidlertid at det er et stort rom for innovasjon og utvikling av klimasmarte løsninger innenfor strenge krav til sikkerhet. Trebaserte løsninger må kombineres med andre materialer for å oppfylle kravene. Valget står altså ikke mellom «rene» løsninger i tre eller i stål og betong, men mellom ulike typer kombinasjoner. F.eks

kan konstruksjonene i de nedre etasjene være i plasstøpt betong, mens konstruksjoner oppover i etasjene kan bestå av lettere materialer som er mer elastiske. I områder som er utsatt for jordskjelv, så har tre nettopp vist seg å kunne tåle ekstreme belastninger uten å kollapse.

Her må handlingsrommet innenfor sikkerhetskravene utnyttes til fulle slik at fornybare materialer tas i bruk i størst mulig grad. Dette fordrer imidlertid en tett dialog med industrien om muligheter og innovasjon.

Behov for å formulere et tallfestet mål for klimagassreduksjon

Ifølge Paris-avtalen må verden nesten halvere utslippene av klimagasser i perioden regjeringskvartalet skal bygges. Byggesektoren står for hele 12 % av de globale utslippene av klimagasser (IPCC Working group III, 2010). Det er nesten like mye som utslippene fra transport. Vi kan ikke bygge et regjeringskvartal som risikerer å bli en klimaversting. Det holder ikke å «pynte» med tre og andre lavutslippsmaterialer. Vi trenger ikke et nytt Lambda prosjekt.

I meldingen heter det at et det vil bli lagt fram et forslag til tallfesting av mål for klimagassreduksjoner senere i forprosjektet. Vi mener dette bør gjøres så snart som mulig, fordi et slikt mål vil tvinge fram utvikling av klimavennlige løsninger som tilfredsstillere sikkerhetskravene. Et konkret mål om utslippsreduksjoner fra materialer er derfor en avgjørende forutsetning for å levere på Stortingets innstilling (Innst. 274 S (2017-2018)). Et måltall knyttet til utslipp pr m² vil være hensiktsmessig. Det er mange ulike tiltak som kan gjøres for å redusere utslippene fra materialbruk, noe som også vil komme andre lavutslippsløsninger enn tre til gode.

Trebyggeri styrker Norges grønne konkurransekraft

Å bygge i tre har mange fordeler. Det reduserer klimagassutslippene betydelig og stimulerer grønn fastlandsindustri i Norge, samtidig som det skaper trivsel og godt inn klima. Stadig flere studentboliger, omsorgsbygg, skoler og næringsbygg bygges i tre. Potensialet for å bygge høyt i tre er meget stort, og det har blitt stadig vanligere å benytte tre i store konstruksjoner. Mjøstårnet på Brumunddal er med sine 18 etasjer og 81 meter verdens høyeste trehus. Det består av norske byggematerialer laget av norsk tømmer, og den bærende konstruksjonen er av limtre. Det gir også et svært godt klimagassregnskap. Mjøstårnet har også bidratt til å styrke norsk næringsutvikling og vi er i dag verdensledende i bruk av limtre.

En studie ved NTNU viser at bærende konstruksjoner i tre gir 34-84% lavere klimapåvirkning enn bærende konstruksjoner i betong. Differansen er størst ved høyhus over 12 etasjer. Utvidet satsning på bygging med bærekonstruksjoner i tre og i fasader er derfor viktige klimatiltak.

Oppsummert ber vi om at komiteen legger følgende føringer for byggingen av regjeringskvartalet:

- **Det legges særskilt vekt på klima- og miljøfotavtrykket til materialene som benyttes i byggingen av regjeringskvartalet.** Regjeringen må snarest komme tilbake til Stortinget med et tallfestet mål for klimagassutslipp målt pr m² for prosjektet.
- **Regjeringskvartalet skal stå som et eksempel på god norsk byggeskikk og arkitektur, og tre skal være et viktig element i det nye regjeringskvartalet.** Det må legges betydelig større vekt på bruk av tre enn det som framgår av Meld. St. 21.